

SÈRIE 2

OPCIÓ A. Comentari de text

TEXT: MARC AURELI. *Meditacions*.

Apartat de comprensió [3,5 punts en total]

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne (sempre que surtin les idees principals del text), sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Exposeu en una o dues línies la idea principal del text. [1 punt]

L'important és que aparegui, amb una o altra formulació, que es tracta d'una defensa de la filosofia estoica com la millor manera d'acceptar la condició humana mortal i que participa d'un cosmos racional dinàmic al que cal, amb serenor, adaptar-se.

2. Resumiu el contingut del text i assegureu-vos d'especificar clarament quines són les idees més importants que s'hi expressen. [2,5 punts]

Cal acceptar que tot a la vida és efímer i està en continu canvi. La vida humana és una lluita constant per mantenir-se impertorbable; a això ajuda la filosofia, fent-nos conscients que tot està dintre d'un ordre còsmic natural, en el què res dolent té lloc, tampoc la mort, que és la dissolució amb aquest tot del que provenim.

Apartat de raonament [6,5 punts en total]

3. Expliqueu raonadament la relació que s'estableix, per una banda, entre *filosofia, condició mortal i lluita*, i, per altra banda, entre *natura, canvi i mal*. [3 punts]

La filosofia estoica ensenya a viure adaptant-se a les circumstàncies que ens han tocat. Com que la condició humana és mortal i racional, hem d'acceptar la mort i lluitar contra les passions i expectatives exagerades sobre allò que depèn de la nostra voluntat. La lluita és per ser impertorbable i deixar-se guiar per la raó de la que participem gràcies a la consciència personal o geni interior.

Com que en la filosofia estoica la naturalesa és un organisme dinàmic (com el riu d'Heràclit) viu i lògic, el canvi continu té una raó de ser. Des de la perspectiva de la naturalesa res és dolent en aquests canvis, més que la feblesa humana de deixar-se emportar per les passions.

4. Compareu les idees del text amb la teoria d'un altre autor/a o amb les teories d'altres autors. [2 punts].

Es pot comparar amb la visió del epicureisme, contrari a l'anul·lació de les passions. Igualment es pot comparar amb la filosofia aristotèlica i la seva noció de felicitat com a desenvolupament de capacitats més que com a impertorbabilitat. També es pot fer esment de la gran influència que els estoics han tingut en Spinoza, Schopenhauer o Nietzsche, entre d'altres.

Tanmateix resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu de quina manera creieu que és vigent la problemàtica filosòfica que exposa l'autor. Justifiqueu la resposta. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'ha avaluat procediments i continguts.

Opció B. Desenvolpeu el tema següent: La metafísica de Descartes

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne, sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. Feu un esquema del tema i indiqueu els conceptes fonamentals que desenvolupareu més endavant. [1,5 punts]

Cada alumne ha de proposar una ordenació de les idees que desenvoluparà i les relacions que s'estableixen entre elles.

Cal que apareguin els conceptes de *res extensa* i *res cogitans*; la qüestió de la comunicació de les dues substàncies; la necessitat de Déu per a superar el solipsisme en què incorre Descartes al no poder passar de les idees a les coses. Es pot explicar tanmateix la teoria del coneixement de Descartes, la qüestió del pont, de com passar de les idees a les coses, i de l'adequació entre elles. Es pot parlar del dubte metòdic i de l'evidència entesa com a coneixement clar i distint.

2. Indiqueu l'època de la metafísica de René Descartes, esmenteu els autors principals i altres corrents de pensament d'aquell temps, i comenteu les influències que va rebre Descartes. [1,5 punt]

Contextualització històrica:

S'ha de parlar del s. XVII, del començament de la Filosofia Moderna, del racionalisme i de l'innatisme de les idees; del desig d'afirmar la raó individual alhora que s'afirma la dependència respecte de Déu. Es pot relacionar amb Pascal, Spinoza, Leibniz; o amb l'empirisme britànic.

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements. Comprensió de les teories de l'autor, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves idees i propostes i de relacionar-les amb les idees d'altres autors.

3. Expliqueu de quin problema o de quins problemes tracta la metafísica de Descartes i quines solucions hi aporta. [4 punts]

Un problema que aborda Descartes és el de la separació i comunicació de la ment i el cos, de la *res cogitans* i la *res extensa* i com per a ell la veritable naturalesa humana rau en la raó, essent el cos una mera màquina al servei de la raó.

Un altre problema que tracta és com l'ésser humà pot conèixer el món sent la seva raó finita i dependent dels sentits, que ens enganyen; i tot plegat voler fer-ho des de la mera raó, no dependent d'autoritats divines ni teològiques.

Per explicar el coneixement humà en Descartes cal parlar del tipus d'idees, enteses com representacions mentals, i la seva relació amb les coses afora existents. S'ha d'explicar com és possible l'adequació de les idees a les coses i el problema de la veritat com *adaequatio intellectus et res*. I com hi ha idees que l'home no pot crear per ell mateix, les idees innates.

No obstant això, al final Descartes es queda clausurat en les seves idees i no pot fer altra cosa que confiar en la infinita bondat de Déu (*Deus ex machina*) que garanteix que les idees que venen de fora (idees adventícies) siguin adequades a les coses. Sense aquesta possibilitat només podríem conèixer les nostres idees subjectives, esdevenint impossible el coneixement de la veritat.

4. Relacioneu la metafísica de Descartes amb altres plantejaments filosòfics que altres autors han formulat al llarg de la història de la filosofia; compareu les solucions que proposa la metafísica de Descartes als problemes que es plantegen amb les solucions que hi han aportat altres autors. [1,5 punts]

Es pot contrastar amb la metafísica platònica o aristotèlica, o amb la visió empirista de Hume, o amb la superació kantiana de racionalisme i idealisme.

Tanmateix, resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació a diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. Expliqueu quina vigència creieu que té la metafísica de Descartes i feu-ne una valoració personal. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de coherència i capacitat valorativa, tenint en compte que ja s'han avaluat procediments i continguts. S'avaluen aquí aspectes relacionats amb valors i normes.